

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Konkurs Historyczny
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2020/2021

Etap wojewódzki

Drogi Uczniu!

Gratulujemy osiągniętych wyników w etapie rejonowym i zakwalifikowania się do etapu wojewódzkiego.

Przed przystąpieniem do rozwiązywania tego testu prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. **Wpisz i zakoduj swój kod na karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych, a także wpisz swój kod na karcie odpowiedzi do zadań otwartych zgodnie z poleceniem komisji konkursowej.**
2. Masz przed sobą arkusz liczący 23 strony, w nim 50 zadań, w tym:
 - A. zadania 1-40 to **zadania zamknięte**, gdzie podane są 4 odpowiedzi, z których tylko **jedna jest poprawna**; za każde poprawnie rozwiązane zadanie z tej grupy otrzymasz 1 punkt; odpowiedzi na te zadania udzielaj na **karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych**; jeżeli się pomylisz, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową poprawną odpowiedź; jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana;
 - B. zadania 41-50 to **zadania otwarte**; punktacja za każde z tych zadań podana jest przy numerze zadania; odpowiedzi na te zadania udzielaj na **karcie odpowiedzi do zadań otwartych**;
3. Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie 65 punktów.
4. Odpowiedzi zapisuj używając czarnego lub niebieskiego długopisu; na kartach odpowiedzi nie używaj ołówka, gumki i korektora.
5. Uważnie czytaj wszystkie polecenia.
6. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi.
7. Czas rozwiązywania zadań: **120 minut**.

Powodzenia!

1. Starożytnemu historykowi Herodotowi przypisuje się słowa: „Egipt darem Nilu”. Wskaż, który z wymienionych sposobów wykorzystania tej rzeki przez starożytnych Egipcjan, **nie jest** prawdziwy.

A – Nil służył do transportowania wielkich kamiennych bloków, z których budowano piramidy.

B – Nil poprzez wylewy umożliwiał nawadnianie i użyznianie pól w Egipcie.

C – Nil umożliwiał transportowanie towarów pomiędzy portami M. Śródziemnego i M. Czarnego.

D – ryby poławiane z Nilu były ważnym składnikiem diety mieszkańców starożytnego Egiptu.

2. Poniższy wizerunek przedstawia współczesny grecki pomnik, który został postawiony by oddać hołd bohaterskim obrońcom Hellady przed Persami. Wskaż bitwę, do której on się odnosi, wiedząc, że miała ona miejsce niedaleko od Aten.

A – bitwa pod Maratonem.

B – bitwa pod Salaminą.

C – bitwa w wąwozie termopilskim.

D – bitwa pod Platejami.

3. Wskaż, która z wymienionych poniżej osób **nie była** słynnym greckim filozofem.

- A – Arystoteles.
- B – Hipokrates.
- C – Sokrates.
- D – Platon.

4. Dokonaj analizy poniższego fragmentu tekstu Polibiusza „Dzieje. O władzach Rzymu” i wskaż urzędnika starożytnej republiki rzymskiej, który został zastąpiony poprzez **XXX**.

*Były zatem w ogóle trzy składniki władzy państwowej, [...] konsulowie, [...] senat, lud [...]. Otóż konsulowie, póki z legionami nie wyruszą w pole i póki bawią w Rzymie, decydują o wszystkich sprawach publicznych. Bo wszyscy inni urzędnicy, z wyjątkiem **XXX**, są im podwładni i słuchają ich [...]. Prócz tego oni przedkładają do obrad pilne sprawy, w ich też ręku spoczywa całe wykonanie uchwał. Także o wszystkie publiczne sprawy, które muszą być załatwione przez lud, im wypada się troszczyć i zwoływać zgromadzenie ludowe, im stawiać wnioski, im wykonywać uchwały większości. Dalej, co tyczy się zbrojeń wojennych i w ogóle kierowania wyprawą, to mają oni niemal absolutną władzę. [...] Mogą też z pieniędzy publicznych wydawać tyle ile zechcą.*

- A – trybun ludowy.
- B – pretor.
- C – kwestor.
- D – senator.

5. Kamienie milowe wprowadzili starożytni Rzymianie. Wskaż, z jaką dziedziną jest związane to pojęcie.

- A – budownictwo i transport.
- B – religia.
- C – historia i filozofia.
- D – handel morski.

6. Wskaż, która z wymienionych osób, rządziła w średniowiecznym Konstantynopolu.

- A – Justynian Wielki.
- B – Chlodwig.
- C – Cyryl.
- D – Urban II.

7. Wskaż, które z wymienionych poniżej świadczeń, **nie dotyczyło** bezpośrednio średniowiecznych chłopów.

- A – pańszczyzna.
- B – świętopietrze.
- C – czynsz.
- D – dziesięcina.

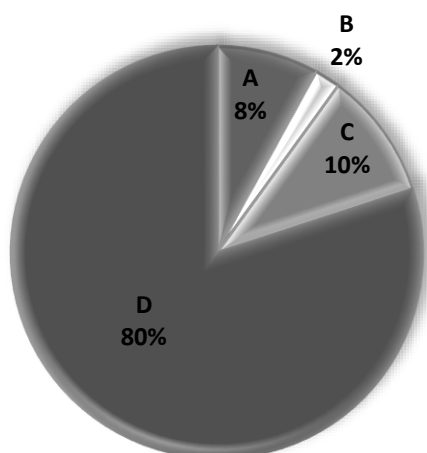
8. Dokonaj analizy poniższej mapy i na podstawie umieszczonych informacji wskaż jej poprawny tytuł.

- A – Pierwsze państwa słowiańskie w X w.
- B – Państwo Bolesława Chrobrego ok. 1025 r. według opisu niemieckiej kroniki Thietmara.
- C – Ziemie polskie przed Mieszkiem I.
- D – państwo Mieszka I według opisu z dokumentu Dagome iudex.

9. Dokonaj analizy poniższego wykresu prezentującego strukturę społeczeństwa średniowiecznej Europy i wskaż, którą literą oznaczono stan duchowny.

Spółeczeństwo średniowiecznej Europy

- A – 8 %
- B – 2 %
- C – 10 %
- D – 80 %

10. Wskaż wydarzenie **naipóźniejsze**.

- A – bitwa pod Legnicą i śmierć Henryka Pobożnego.
- B – nadanie ziemi chełmińskiej Krzyżakom przez Konrada Mazowieckiego.
- C – zabójstwo Przemysła II.
- D – śmierć Bolesława Krzywoustego.

11. Dokonaj analizy poniższego fragmentu „Historii Polski” Jana Długosza i wskaż, którą postać zastąpiono poprzez **XXX**.

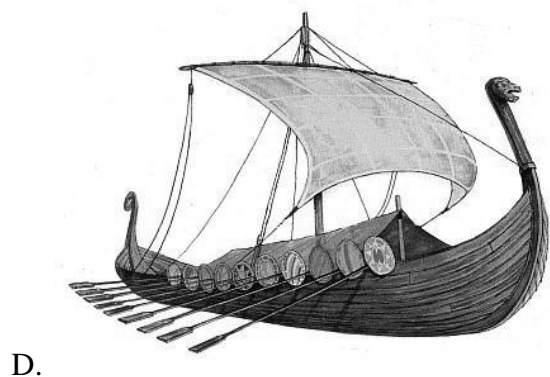
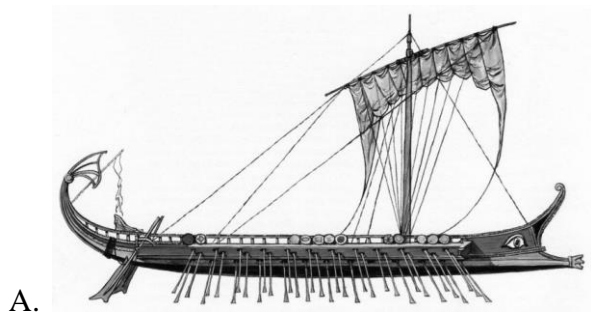
*Zapowiedziano nagle dwóch heroldów. [...] Wysłał ich do króla Władysława mistrz pruski **XXX** z nader dumnym posłaniem, aby skłonić go do podjęcia niezwłocznie bitwy i stanięcia w szeregach do walki. Heroldowie oddawszy jako tako honory królowi przedstawiają treść swego poselstwa: «Najjaśniejszy królu! Wielki mistrz pruski **XXX** posyła tobie i twojemu bratu przez nas tu obecnych posłów dwa miecze ku pomocy, byś wspólnie z nim i jego wojskami nie ociągał się i z większą, niż to okazujesz, odwagą przystąpił do boju, a także żebyś się nie krył nadal w lasach i gajach i nie odwlekał walki. A król Władysław, wysłuchawszy pełnych pychy i zuchwalstwa posłów krzyżackich, przyjął miecze z rąk heroldów. Odpowiedział heroldom: «[...] mam w moim wojsku wystarczająco wiele mieczów, przeto nie potrzebuję mieczów mych wrogów, jednakże dla większej pomocy, opieki i obrony mej słusznej sprawy, przyjmuję, w imię Boga, te dwa miecze przysłane przez wrogów pragnących krwi i zguby mojej oraz mego narodu, a doręczone przez was.*

- A – Albrecht Hohenzollern.
- B – Herman von Salza.
- C – Ulrich von Jungingen.
- D – Władysław Jagiełło.

12. Wskaż państwo, w którym w drugiej połowie XV w. **nie panował** przedstawiciel dynastii Jagiellonów.

- A – Wielkie Księstwo Litewskie.
- B – Królestwo Węgierskie.
- C – Królestwo Czeskie.
- D – Księstwo Mazowieckie.

13. Wskaż wizerunek okrętu na pokładzie, którego na przełomie XV i XVI w. wielcy europejscy odkrywcy wyruszali w celu poznania nowych lądów.

14. Wskaż **niepoprawnie** przyporządkowaną parę, łączącą renesansowego twórcę i jego dzieło.

A – Rafael Santi – freski ze sklepienia Kaplicy Sykstyńskiej.

B – Leonardo da Vinci – człowiek witruwiański.

C – Michał Anioł – Dawid.

D – Rafael Santi – fresk Szkoła Ateńska.

15. Wskaż obszar, w którym w XVI w. przyjęły się i upowszechniły poglądy J. Kalwina.

A – Królestwo Szwecji.

B – Brandenburgia.

C – Szkocja.

D – Królestwo Hiszpanii.

16. Przeczytaj poniższe fragmenty tekstów opisujących gospodarkę Polski nowożytnej i wskaż nazwę towaru eksportowego, która została zastąpiona poprzez **XXX**.

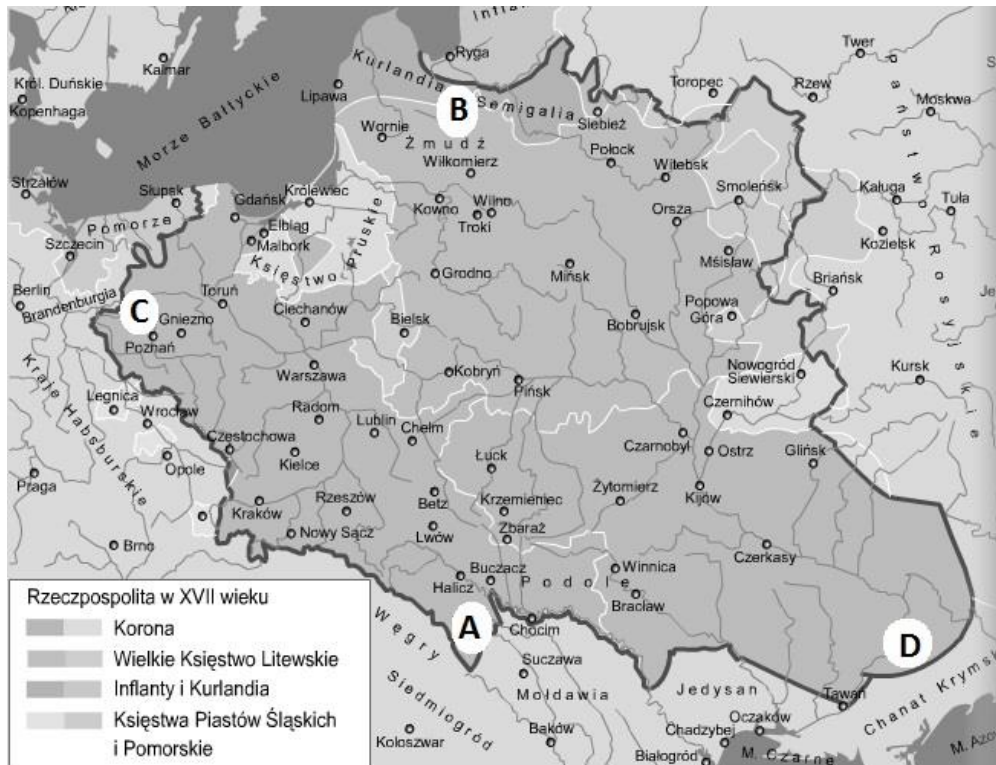
*W drugiej połowie XVI w. Rzeczpospolita zyskała miano spichlerza Europy ze względu na duże dostawy **XXX** do państw Starego Kontynentu. Handel między Gdańskiem a portami Europy skupiał się długo na schemacie eksportu z Polski produktów spożywczych i surowców, takich jak drewno czy skóry, a imporcie produktów luksusowych. Właściwie wszystkie towary luksusowe pochodziły z zagranicy. Szlachta nie wahała się płacić wysokich cen proponowanych przez kupców, jeśli towar [...] był bardzo wysokiej jakości.*

*„W Gdańsku od towaru kładzenia” - taki zapis figuruje wśród spisu wydatków sternika prowadzącego statek, należący do imć pana Noske z Torunia, w 1766 roku. Ów jegomość był kupcem i armatorem, [...] które wynajmował do przewozu towarów. Do Gdańska wieziono nimi głównie **XXX**, w drodze powrotnej zaś produkty kupowane w Gdańsku, np. przyprawy, tytoń, wino, oliwę, żelazo, bursztyny.*

*W pierwszej połowie XVII w. **XXX** było najważniejszym artykułem eksportowanym z Polski na Zachód. Większość tego towaru wywożono przez port w Gdańsku. Stosowane ówczesznie sposoby dokonywania zakupów zboża przez Gdańszczan były podobne do metod, jakimi zapewniano sobie dostawy także innych wywożonych artykułów) [...] W tym celu kupcy [...] podpisywali kontrakty (co miało miejsce głównie w Gdańsku, oraz m.in. Lublinie, Toruniu, Krakowie, Kazimierzu, w małych miasteczkach, na dworach szlacheckich lub na wsi) z dostawcami, którymi była głównie (w 85%) szlachta koronna, ruska i ukraińska (przed wszystkim spod Lwowa, w tym niejednokrotnie magnateria – Działyńscy, Leszczyńscy, Wiśniowieccy, Szujscy, Sieniawscy, Koniecpolscy..*

- A – drewno.
- B – zboże.
- C – ziemniaki.
- D – produkty szlacheckich manufaktur.

17. Wskaż, którą literą na poniższej mapie XVII-wiecznej Rzeczypospolitej zaznaczono granicę najmniej niepokojoną przez wojska kraju sąsiedniego.

A B C D

18. Wskaż, którzy przedstawiciele stanów sejmujących w Rzeczypospolitej Obojga Narodów, byli wybierani przez szlachtę na sejmikach ziemskich.

- A – senatorowie świeccy.
- B – senatorowie duchowni.
- C – posłowie.
- D – regimentarze.

19. Wskaż wydarzenie **najwcześniejsze**.

- A – Deklaracja Niepodległości USA.
- B – Szturm na Bastylę – początek rewolucji we Francji.
- C – Uchwalenie Konstytucji USA.
- D – Uchwalenie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela we Francji.

20. Wskaż, którą literą oznaczono dzieło w stylu barokowym.

21. Wskaż jak nazywano zasadę potwierdzoną w trakcie Kongresu Wiedeńskiego, w której władza monarchy pochodzi od Boga i dlatego każdy bunt przeciwko władzy był uznawany za całkowicie niedopuszczalny i nielegalny.

- A – zasada restauracji.
- B – zasada konserwatyzmu klasycznego.
- C – zasada legitymizmu.
- D – zasada integralizmu monarchicznego.

22. W końcu XIX w., wzorem zachodniej Europy, na ziemiach polskich miało miejsce zjawisko koncentracji produkcji. Było to spowodowane coraz większą konkurencyjnością na

rynku i eliminowaniem najsłabszych zakładów przemysłowych. Dokonaj analizy poniższej tabeli przedstawiającej strukturę wielkości zakładów przemysłowych w Królestwie Polskim w 1879 r. i wskaż, z której grupy wielkości zakłady przynosiły **najmniejsze** dochody w przeliczeniu na jeden zakład.

Grupy wielkości zakładów	Liczba firm	%	Wartość produkcji w tys. rb	%	Liczba robotników	%	Liczba KM	%
5–20	1 376	71,6	18 951	16,2	10 391	11,5	.	.
21–50	240	12,5	10 798	9,3	7 623	8,4	.	.
51–100	132	6,9	11 906	10,2	9 156	10,1	.	.
101–200	72	3,7	13 712	11,8	10 234	11,3	.	.
201–500	70	3,6	17 382	14,9	20 125	22,2	.	.
501–1000	24	1,2	21 350	18,3	15 878	17,5	.	.
Ponad 1000	8	0,4	22 510	19,3	17 151	18,9	.	.
Razem	1 922	100,0	116 609	100,0	90 558	100,0	17 432	100,0

- A – grupa wielkości zakładów 5-20 osób.
- B – grupa wielkości zakładów ponad 1000 osób.
- C – grupa wielkości zakładów 21-50 osób.
- D – grupa wielkości zakładów 201-500 osób.

23. Wskaż zdanie **niepoprawnie** opisujące sytuację na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym.

- A – w latach 40-tych XIX w. w Poznaniu otwarto Bazar, który pełnił funkcje hotelu, ale też siedziby polskich organizacji społecznych i polskich firm.
- B – praca organiczna polegała na wykorzystaniu wszelkich możliwości działań legalnych (politycznych, gospodarczych i społecznych) w celu przygotowania się do kolejnego powstania przeciw zaborcom.
- C – noc paskiewiczowska to symboliczna nazwa okresu represji rosyjskich po stłumieniu powstania listopadowego. Ich elementem było wybudowanie w Warszawie cytadeli.
- D – w latach 40-tych XIX w. po raz pierwszy polscy spiskowcy rozpoczęli działalność niepodległościową wśród chłopów. Prowadził ją ksiądz Piotr Ściegienny.

24. Dokonaj analizy poniższego dokumentu i wskaż nazwy państw, których dyplomaci podpisali niniejszy pakt (oprócz przedstawicieli Królestwa Włoch).

ARTYKUŁ 1.

Umawiające się Strony wzajemnie obiecują sobie pokój i przyjaźń i nie wejdą do żadnego sojuszu lub zobowiązania skierowanego przeciwko jednej ze Stron. Zobowiązują się do

kontynuowania wymiany założeń wobec spraw politycznych i ekonomicznych natury generalnej, które mogłyby urosnąć, oraz obiecują sobie wzajemnie dalej wzajemną pomoc w granicach swoich własnych interesów.

ARTYKUŁ 2.

W przypadku Włoch, bez bezpośredniej prowokacji z ich strony, w przypadku ataku przez Francję z dowolnego powodu, dwie pozostałe Strony zostaną zobowiązane do udzielenia pomocy i wsparcia Stronie zaatakowanej wszystkimi swoimi siłami. Ten sam obowiązek przechodzi na Włochy w przypadku każdej agresji, nie związanej z bezpośrednią prowokacją, przez Francję przeciwko Niemcom.

ARTYKUŁ 3.

Jeżeli jedna lub dwie z Umawiających się Stron, bez bezpośredniej prowokacji z ich strony, zostanie zaatakowane i wprowadzone do wojny przez dwie lub więcej z Wielkich Mocarstw, które nie podpisały tego Paktu, casus foederis wystąpi równocześnie dla wszystkich Stron.

ARTYKUŁ 4.

W przypadku, gdyby państwo z Wielkich Potęg, które nie podpisało obecnego Paktu, zagroziłoby bezpieczeństwu państwa jednej ze Stron, i zagrożona Strona poczułaby się zmuszona do prowadzenia z nim wojny, dwie pozostałe zobowiązują się do zachowania wobec swojego Sojusznika życzliwej neutralności. Każde z nich rezerwuje sobie w tym przypadku, prawo do wzięcia udziału w wojnie, jeśli by uznało za wygodne prowadzić wspólną politykę ze swoim Sojusznikiem.

[...]

ARTYKUŁ 8.

Ratyfikacje tego Paktu zostaną wymienione w Wiedniu w ciągu trzech tygodni lub wcześniej. Przy świadkach odpowiedni Przedstawiciele podpisali obecny Pakt i własnoręcznie go przypieczętowali.

Uczyniono w Wiedniu, dwudziestego dnia miesiąca maja roku tysiąc osiemset osiemdziesiątego drugiego.

A – III Republika Francuska i Cesarstwo Niemieckie.

B – Stany Zjednoczone Ameryki i Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

C – Republika Austriacka i Królestwo Prus.

D – Cesarstwo Niemieckie i Monarchia Austro-Węgierska (Austro-Węgry).

25. W autonomicznej Galicji rozwinęły się polskie wyższe uczelnie. Wskaż, która z poniższych **nie znajdowała się** na terenie Galicji.

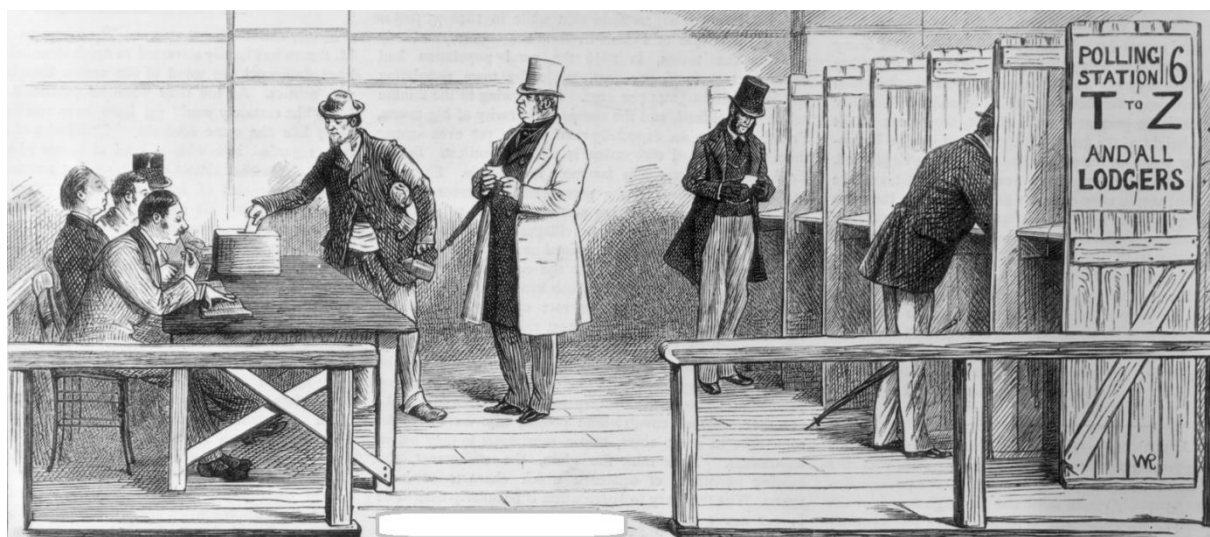
A – Uniwersytet Stefana Batorego.

B – Uniwersytet Jagielloński.

C – Politechnika Lwowska.

D – Uniwersytet Lwowski.

26. Pod koniec XIX w. w Europie coraz częstszym elementem życia politycznego stawały się tajne, powszechne, bezpośrednie i równe wybory. Ilustruje to poniższa grafika. Wskaż poprawne wyjaśnienie, które tłumaczy, dlaczego na ilustracji widzimy wyłącznie mężczyzn.

- A – kobiety nie miały wówczas praw wyborczych.
- B – kobiety miały tylko bierne prawo wyborcze.
- C – kobiety głosowały w osobnym pomieszczeniu.
- D – to przypadek.

27. Wskaż, kogo powszechnie uznaje się za osobę, której działania doprowadziły do skutecznego wykorzystania radiotelegrafu (telegramu bez drutu).

- A – Alexander Graham Bell.
- B – Guglielmo Marconi.
- C – Thomas Alva Edison.
- D – Nikola Tesla.

28. Wskaż, która z polskich partii politycznych przed I wojną światową przyjęła orientację prorosyjską.

- A – Liga Narodowa.
- B – Polska Partia Socjalistyczna.
- C – Stronnictwo Ludowe.
- D – Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy.

29. Wskaż wydarzenie **naipóźniejsze**.

- A – rewolucja lutowa w Rosji.
- B – przejęcie władzy przez bolszewików w Rosji.
- C – podpisanie traktatu w Brześciu Litewskim między Rosją, Niemcami, Austro-Węgrami, Turcją i Bułgarią.
- D – abdykacja cara Mikołaja II.

30. Wskaż prawidłowe wyjaśnienie skrótu POW.

- A – Polska Organizacja Wojskowa.
- B – Prorosyjskie Oddziały Wojskowe.
- C – Polskie Odwody Wojskowe (tzw. Polnische Wehrmacht).
- D – Polonijna Organizacja Wojskowa.

31. Wskaż, co **nie było** skutkiem wydarzeń opisanych w poniższej analizie M. Dobrowolskiego.

Wszystko zaczęło się w czwartek, 24 października 1929 r. Na początku tego dnia indeks na Nowojorskiej Gieldzie Papierów Wartościowych startował z poziomu 305,85 punktów, lecz w ciągu kilku godzin stracił 11%. Nie była to katastrofalny spadek, zresztą do zamknięcia sesji odrobił straty i zamknął się z 2% stratą. Niepokój wzbudziły jednak obroty, które były aż trzykrotnie wyższe niż zazwyczaj.

Kolejnego dnia nastąpiła stabilizacja, ale niepokój powrócił na giełdę już w poniedziałek, 28 października. Tego dnia, mimo olbrzymiej interwencji największych banków, które skupowały akcje z rynku, indeks spadł aż o 13%. Ten dzień nazywany jest "czarnym poniedziałkiem".

Po poniedziałku przyszedł wtorek, również zapamiętany przez inwestorów jako "czarny". Tego dnia spadki wyniosły kolejne 11% przy wciąż ogromnych obrotach - ponad 16 milionów akcji zmieniło właściciela. Do końca dnia indeks Dow spadł o 25% w stosunku do poprzedniej środy, a kapitalizacja zmniejszyła się o 30 miliardów dolarów, tj. 400 miliardów w przeliczeniu na dzisiejsze pieniądze.

- A – upadek wielu przedsiębiorstw i gwałtowny wzrost bezrobocia w USA.
- B – załamanie się handlu światowego i przeniesienie kryzysu gospodarczego do Europy.
- C – wzrost sympatii antydemokratycznych i antyliberalnych, szczególnie na obszarze Niemiec.
- D – gwałtowne spowolnienie rozwoju przemysłowego w Związku Radzieckim.

32. Wskaż, którą literą zaznaczono na poniższej mapie obszar, na którym miał miejsce tzw. „bunt Żeligowskiego”.

A B C D

33. Wskaż, który z wymienionych polskich polityków **nie był** związany z obozem sanacji po 1935 r.

- A – Ignacy Mościcki.
- B – Stanisław Wojciechowski.
- C – Edward Rydz-Śmigły.
- D – Józef Beck.

34. Wskaż poprawne wyjaśnienie pojęcia: linia Maginota.

- A – wykreślona przez francuskiego ministra spraw zagranicznych André Maginota linia podziału wschodnich terenów Polski, między II RP a Związek Radziecki.
- B – linia francuskich umocnień nad granicą z Luksemburgiem i Niemcami.
- C – trasa, którą dostarczano zaopatrzenie wojenne dla Belgii w 1940 r.
- D – określenie polityki francuskiej po maju 1940 r. polegającej na kolaboracji z Niemcami.

35. Wskaż, kim są przedstawione w grafice autorstwa W. Siwka postacie w mundurach wojskowych stojące przed bramą z napisem „Arbeit macht frei” („praca czyni wolnym”).

- A – żołnierzami radzieckimi wyzwającymi obóz jeniecki.
- B – żołnierzami niemieckimi nadzorującymi radziecki obóz jeniecki.
- C – przedstawicielem komisji wojskowej Międzynarodowego Czerwonego Krzyża wizytującym niemiecki obóz koncentracyjny.
- D – członkami SS z załogi niemieckiego obozu koncentracyjnego.

36. Przeczytaj poniższy fragment „Manifestu do narodu polskiego i narodów zjednoczonych” wydanego 1 lipca 1945 r. i wskaż, z którego grona pochodził jego autor.

Składają się nań następujące postulaty: [...]

2. *Zaprzestanie prześladowań politycznych, którego dowodem będzie:*

- a) *zwolnienie skazanych i uwięzionych w procesie moskiewskim, [...]*
- c) *powrót Polaków wywiezionych w głąb Rosji i likwidacja obozów koncentracyjnych przypominających smutnej pamięci metody totalizmu niemieckiego,*
- d) *zniesienie systemu politycznego, znajdującego wyraz w istnieniu tak zw. Min. Bezpieczeństwa.*

3. *Zjednoczenie i uniezależnienie Armii Polskiej przez:*

- a) *spolszczenie korpusu oficerskiego w armii gen. Rola- Żymierskiego,*
- b) *honorowy powrót z bronią wojsk polskich z zagranicy,*
- c) *połączenie w jedną całość i na równych prawach armii z zagranicy oraz b. Armii Krajowej z armią gen. Żymierskiego. [...]*

5. *Dopuszczenie wszystkich polskich stronnictw demokratycznych do udziału w wyborach pięcioprzymiotnikowych.*

6. *Zapewnienie niezależności polskiej polityki zagranicznej.*

7. *Stworzenie pełnego samorządu terytorialnego, społeczno- gospodarczego i kulturalno-oświatowego.*

8. *Uspołecznienie własności wielkokapitalistycznej i zorganizowanie sprawiedliwego podziału dochodu społecznego.*
9. *Zapewnienie masom pracujących współkierownictwa i kontroli nad całą gospodarką narodową oraz warunków materialnych zabezpieczających byt rodzinie i osobisty rozwój kulturalny.*
10. *Swoboda walki dla klasy robotniczej o jej prawa w ramach nieskrępowanego ruchu zawodowego.*
11. *Sprawiedliwe przeprowadzenie reformy rolnej i kontrola narodu nad akcją osiedleńczą na odzyskanych Ziemiach Zachodnich i w Prusach Wschodnich.*
12. *Oparcie powszechnego, demokratycznego nauczania i wychowania na zasadach moralnych i duchowych dorobku cywilizacji zachodniej i naszego kraju.*

- A – Polska Partia Robotnicza.
- B – Rada Jedności Narodowej.
- C – Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego.
- D – Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość.

37. Wskaż, co **nie było** elementem tzw. „zasad 4 D”, czyli przyjętego na konferencji poczdamskiej planu okupacji Niemiec po II wojnie światowej.

- A – dewaluacja.
- B – denazyfikacja.
- C – demilitaryzacja.
- D – demokratyzacja.

38. Wskaż, które z wymienionych ziem **nie były** po 1945 r. uznawane za tzw. Ziemie Odzyskane.

- A – Warmia.
- B – Śląsk Cieszyński.
- C – Śląsk Opolski.
- D – Ziemia Lubuska.

39. Wskaż poprawny tytuł poniższej mapy.

A – wojna francusko-wietnamska 1945-1964.

B – dekolonizacja Wietnamu.

C – wojna w Wietnamie 1964-1975.

D – atak wojsk chińskich na Wietnam Północny i Wietnam Południowy.

40. Wskaż, jak nazywała się kobieta stojąca na poniższym zdjęciu obok Lecha Wałęsy. Jej zwolnienie z pracy stało się bezpośrednim powodem wybuchu strajku w Stoczni Gdańskiej im. Lenina 14 VIII 1980 r. (fot. Wikimedia/Tadeusz Kłapyta)

- A – Alina Pieńkowska.
- B – Danuta Wałęsa.
- C – Henryka Krzywonos.
- D – Anna Walentynowicz.

ZADANIA OTWARTE

Odpowiedzi wpisuj na odrębnej KARCIE ODPOWIEDZI do zadań otwartych

Przy każdym zadaniu podana jest liczba punktów, które można uzyskać za prawidłową odpowiedź.

- 41. Podaj nazwę państwa i imię jego władcy, który forsował na króla Polski Stanisława Poniatowskiego. [2 pkt.]
- 42. Wymień trzy reformy uchwalone przez Sejm lub dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego usprawniające działanie państwa z lat 1764-1766. [3 pkt.]
- 43. Przeczytaj poniższy fragment „Traktatu o wieczystej przyjaźni pomiędzy Rosją a Rzeczpospolitą”, a następnie:
 - a. napisz do czego odnosi się podkreślony fragment, [1 pkt.]
 - b. napisz, który artykuł odnosi się do praw dla innowierców, [1 pkt.]
 - c. podaj datę roczną zawarcia tego traktatu, [1 pkt.]
 - d. napisz, jakie były skutki tego traktatu dla Rzeczpospolitej. [2 pkt.]

W imię Świętej nierozdzielnej Trójcy. Lubo między Najjaśniejszą Rzeczpospolitą Polską, i Imperium całej Rosji, trwa szczęśliwie według traktatu roku 1686 wieczny pokój, prawdziwa przyjaźń, stała harmonia, i dobre sąsiedztwo, jednak gdy z przyczyny zwykłych w sprawach ludzkich odmian, wyniknęły między nimi od tyle czasów różne przypadki, które z racji odmienionych okoliczności, nowej imże najprzychylniejszej wzajemnych obowiązków wyciągają ustawy; z tej więc przyczyny, i drugich w teraźniejsze czasy trafiających się, które tak w publikowanych Najjaśniejszej Imperatorowej Jej Mci całej Rosji deklaracjach, jako i w aktach skonfederowanej Rzeczypospolitej Polskiej do nich się zgadzających, dosyć jasnie całemu światu są pokazane; Najjaśniejszy Król Jmć Polski, i Stany Rzeczypospolitej obojga narodów, Polskiego i Litewskiego, spojone między sobą węzłem Konfederacji Generalnej z jednej strony, a Najjaśniejsza Imperatorowa Jej Mć całej Rosji drugiej, uznali rzeczą być potrzebną, i stosującą się do wzajemnych ich interesów postanowić, i umocnić sposobem

nowego traktatu, najpożyteczniejsze czasom, i cirkumstancjom bardziej służące, Rzeczypospolitej zaś Polskiej, względem bezpieczeństwa Jej konstytucji, i wolności, najpożyteczniejsze umowy; [...]

Artykuł I.

Najjaśniejszy Król Jmć, i Rzeczpospolita Polska, i Najjaśniejsza Imperatorowa Jej Mśc całej Rosji, potwierdzają jak najuroczystszym sposobem stały, i wieczysty pokój, nieprzerwaną szczerą przyjaźń, ściśle porozumienie się, i dobre sąsiedztwo, inter respectivos Status, posesjami i własnościami, według formalnego opisu traktatu Moskiewskiego w roku 1686 między obiema Najjaśniejszymi traktującymi Stronami zawartego, [...].

Artykuł II.

Z powodu tej umowy, i żeby wzajemną swą przyjaźń, i wzajemnie swe wygody ugruntować na nieodmiennych fundamentach, to jest: na równym Państwie, i systematycznym interesie obojga Najjaśniejszych współtraktujących Stron, zgodzili się oni gwarantować jeden drugiemu całość, i zachowanie aktualnych Ich w Europie posesji, Ziem, Prowincji, i granic; [...].

Artykuł III.

[...] zgodzili się już, i postanowili najwyraźniejszym sposobem ubezpieczyć, i w liczbie kardynalnych Polskich praw ugruntować na wieczne czasy, [...], wolne wyznanie wiary Greckiej Orientalnej Nie Unickiej, dysydenckich obojga konfesji Ewangelickich, wraz z prawami i prerogatywami świeckimi, i duchownymi, in favorem wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, et annexarum Provinciarum, [...].

Artykuł IV.

Forma rządu Rzeczypospolitej Polskiej, i wolność wolnych jej obywateli wyciągają dla potomnych czasów wyraźniejszego, i w niczym nigdy nie poruszonego postanowienia, żeby nowe przypadki nie mogły na potom wprowadzać nowe odmiany, które w pospolitym rządzie nie powinny nigdy ściągać się do samej fundamentalnej konstytucji; więc stosując się do aktu Generalnej Konfederacji obojga narodów Korony Polskiej, i Wielkiego Księstwa Litewskiego po uczynionym dokładnym, fundamentalnym pomiarkowaniu wszystkich do tej ważnej i delikatnej materii ściągających siębokoliczności, jest postanowiony w tej mierze, [...], który raz na zawsze oddziela, i pokazuje wyraźnie cele, i części rządu, tak pod imieniem kardynalnych praw, te które nie mogą na potom nigdy być naruszone[...].

Artykuł V.

A jako Najjaśniejsza Rzeczpospolita Polska, dla wieczystej trwałości wszystkiego tego, co ona teraz dla własnego pożytku ustanowiła, jak najuroczyściej wzywała, i teraz jeszcze wzywa wysokość Najjaśniejszej Imperatorowej Jej Mci, na konstytucję, formę rządu, wolność, i prawa swoje, gwarancję; tak Najjaśniejsza Imperatorowa Jej Mć zadosyć czyniąc chęciom, i zaufaniu przyjacielskiemu Najjaśniejszej Rzpltej gwarantuje jej uroczyste mocą tego traktatu na wieczne czasy, jej konstytucję, formę rządu, wolność, i prawa z przyrzeczeniem świątobliwym, i obowiązkiem, za siebie, i Sukcesorów swoich na tron Imperii całej Rosji [...].

Artykuł IX.

Ten traktat ma być przez obie Najjaśniejsze traktujące Strony zwyczajnym sposobem ratyfikowany, i ratyfikacje onego zamienione tu w Warszawie w dwa miesiące a die podpisania traktatu, a jeżeli będzie można, i przed tym ostatnim terminem. [...]

Działo się w Warszawie dnia dwudziestego czwartego według nowego kalendarza, (trzynastego według starego kalendarza), miesiąca Lutego, roku tysiącznego, siedemsetnego, sześćdziesiątego osmego.

44. Zastanów się i napisz, które z państw zaborczych **najbardziej** zyskało w wyniku I rozbioru Polski. Postaw tezę i uzasadnij ją za pomocą jednego argumentu. [2 pkt.]

45. Przyjrzyj się poniższemu obrazowi namalowanemu przez nadwornego malarza Stanisława Augusta Poniatowskiego w ramach cyklu prezentującego wizerunki jednego z polskich miast. Napisz, jakie to miasto i jak nazywał się ten malarz. [2 pkt.]

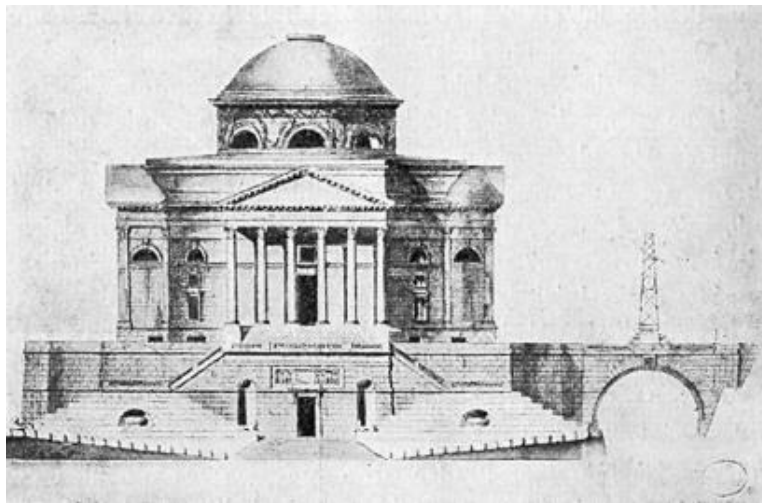
46. Wielu historyków uznaje uchwalenie Konstytucji 3 Maja, jako swoisty zamach stanu. Podaj dwa argumenty, które popierałyby taką tezę. [2 pkt.]

47. Przeczytaj poniższy fragment 7 artykułu Konstytucji 3 Maja i napisz, jakie prawo kardynalne niniejszym artykułem zostało zniesione. [1 pkt.]

Tron polski elekcyjnym przez familie mieć na zawsze chcemy i ustanawiamy. Doznane klęski bezkrólewioń peryodycznie rząd wywracających, powinność ubezpieczenia losu każdego mieszkańca ziemi polskiej, i zamknięcia na zawsze drogi wpływom mocarstw zagranicznych; pamięć świętości i szczęście ojczyzny naszej za czasów familij ciągle panujących; potrzeba odwrócenia od ambicyi tronu obcych i możnych Polaków zwrócenia do jednomyślnego wolności narodowej pielęgnowania; wskazały roztropności naszej oddanie tronu polskiego prawom następstwa. Stanowimy przeto, iż po życiu jakiego nam dobroć boska pozwoli, elektor dzisiejszy saski w Polsce królować będzie. Dynastia przyszłych królów polskich zacznie się na osobie Fryderyka Augusta, dzisiejszego elektora saskiego, które sukcesorom de lumbis z płci męskiej tron polski przeznaczamy. Najstarszy syn króla panującego po ojcu na tron następować ma. Gdyby zaś dzisiejszy elektor saski nie miał potomstwa płci męskiej, tedy mąż, przez elektora, za zgodą stanów zgromadzonych, córce jego dobrany, zaczynać ma linię

następstwa w płci męskiej do tronu polskiego. Dla tego Maryę Augustę Nepomucenę, córkę elektora, za infantkę polską deklarujemy: zachowując przy narodzie prawo, żadnej preskrypcji podpadać nie mogące, wybrania do tronu drugiego domu po wygaśnięciu pierwszego.

48. Poniższa ilustracja przedstawia niezrealizowany projekt Świątyni Najwyższej Opatrzności autorstwa J. Kubickiego z 1792 r. Ostatecznie kościół ten jako Świątynia Opatrzności Bożej wzniesiono w Warszawie w XXI. Napisz, co ten budynek ma wspólnego z Konstytucją 3 Maja. [1 pkt.]

49. Poniżej zamieszczono polską „Pieśń z 1792 roku”. Wyjaśnij, do kogo odnosi się podkreślony wers.

*Do Ciebie Boże wnosim nasze modły,
Spuść karę na ten ludzi związek podły,
Niechaj po ziemi ojczystej swobodnie
Nie chodzą zbrodnie.*

*Widzisz Twe Boże zhańbione kościoły,
Widzisz poległych rycerzów popioły,
Widzisz po całym kraju mordy srogie,
Rozpacz i trwogę.*

*Dzieło to smutne jest dziełem przemocy,
Przyszedeł w kraj dziki mieszkaniec północy,
Przyszedeł i ludu Twego prawa hardo
Depcze z pogardą.[...]*

*Boże, patrz na tę postać swego ludu,
Tu Twej litości, Twego trzeba cudu!
Wszakże nas Twoja ręka, wielki Boże,
Wydźwignąć może!*

*A gdy Cię wzruszą nasze losy srogie,
Chowaj Kościuszki życie wszystkim drogie,
On jeden pęta haniebne z nas zrzuci,
I wolność wróci.*

50. Dokonaj analizy dwóch poniżej zamieszczonych map i napisz:

- nazwę jednego historycznego województwa, które przynajmniej w części straciła Polska na rzecz Prus w II rozbiore.
- nazwę jednego historycznego województwa, które przynajmniej w części straciła Polska na rzecz Rosji w I rozbiore.
- nazwę jednego historycznego województwa, które przynajmniej w części straciła Polska na rzecz Austrii w I rozbiore.

A detailed map of Poland illustrating its territorial changes during the partitions of 1772, 1793, and 1795. The map uses different shades of gray to represent the territory at each stage: light gray for 1772, medium gray for 1793, and dark gray for 1795. Major cities are marked with dots and labeled in Polish. Neighboring countries are labeled in large capital letters: PRUSY (Prussia) to the west, ROSJA (Russia) to the east, AUSTRIA to the south, and TURCJA (Turkey) to the southeast. The map shows how Poland's borders were progressively reduced until it was completely erased from the map by 1795.